

POSTANOWIENIE

Dnia 17 czerwca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Lemańska (przewodniczący)

SSN Paweł Księżak (sprawozdawca)

SSN Maria Szczepaniec

w sprawie ze skargi W.K. i D.S.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Lublinie w sprawie o sygn.
I ACa 1401/24,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Lublinie

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 17 czerwca 2026 r.,

oddala skargę.

Paweł Księżak Joanna Lemańska Maria Szczepaniec

UZASADNIENIE

Pismem oznaczonym datą 20 lutego 2026 r. W.K. i D.S. (dalej: Skarżący)
wnieśli skargę na przewlekłość postępowania wnosząc o:

1. stwierdzenie, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Lublinie,
sygn. I ACa 1401/24 oraz I ACz 135/26p nastąpiła przewlekłość
postępowania;
2. wydanie Sądowi rozpoznającemu sprawę zalecenia przeprowadzenia
rozprawy sądowej kończącej postępowanie w terminie 4 miesięcy od daty
wpływu skargi i dokonanie zmiany sędziego referenta;
3. przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego kwoty 10 000 zł;

4. zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Lublinie kosztów niniejszego postępowania;
5. dołączenie do skargi akt sprawy I ACa 1401/24 oraz akt I ACz 135/26p w celu dokonania ustalenia dowodowego, w przypadku uznania przez Sąd Apelacyjny, że przewlekłość postępowania procesowego nie nastąpiła.

W treści uzasadnienia Skarżący wskazali, że 1 lipca 2019 r. złożyli pozew w Sądzie Rejonowym w Mińsku Mazowieckim. Sąd Rejonowy stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał sprawę do Sądu Okręgowego w Siedlcach. Sąd I instancji wydał wyrok 28 marca 2024 r. Od powyższego wyroku powód złożył apelację 31 maja 2024 r., a pozwany 14 czerwca 2024 r. Sąd Apelacyjny w Lublinie 3 lipca 2024 r. zarejestrował sprawę pod sygn. I ACa 1401/24 i wezwał pozwanego do uzupełnienia opłaty od apelacji. 4 lipca 2024 r. Sąd Apelacyjny wysłał powodowi pismo o zbadaniu niezawisłości składu sędziowskiego. 30 lipca 2024 r. wpłynęła odpowiedź pozwanego na apelację powoda, a 13 sierpnia 2024 r. wpłynęła odpowiedź powoda na apelację pozwanego. Do 14 stycznia 2026 r. Sąd nie podjął inicjatywy w celu merytorycznego rozpoznania sprawy. Sąd Apelacyjny postanowieniem z 14 stycznia 2026 r. odrzucił apelację powoda z punktów I i II zaskarżenia wyroku, uznając brak interesu prawnego powoda w zaskarżeniu, z uwagi na korzystny zdaniem Sądu wyrok dla powoda. Powód w zaskarżeniu postanowienia o odrzuceniu apelacji (I ACz 135/25) uzasadnił interes prawny zaskarżenia. Zdaniem Skarżących, postanowienie o odrzuceniu apelacji powoda przed procesem jest działaniem niezasadnym i zmierzającym do dalszej przewlekłości postępowania. Skarży wskazali, że sprawa I ACa 1401/24 nie ma do chwili obecnej wyznaczonego terminu dla pierwszej rozprawy.

W odpowiedzi na skargę, która wpłynęła 7 kwietnia 2026 r., Prezes Sądu Apelacyjnego w Lublinie wniósł o odrzucenie skargi na przewlekłość postępowania, ewentualnie o oddalenie skargi w całości jako bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu

przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

W ustawie o skardze na przewlekłość nie sprecyzowano, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W judykaturze przyjmuje się, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można mówić z reguły w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; 19 października 2017 r., III SPP 42/17; 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18; 3 grudnia 2019 r., I NSP 160/19; 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Należy zauważyć, że wskazana wyżej reguła stanowi jedynie ogólnie przyjęty standard orzecniczy, który może, choć wcale nie musi, znaleźć zastosowanie w określonej sprawie. Sąd Najwyższy zwracał już kilkakrotnie uwagę, że przekroczenie okresu 12 miesięcy trwania postępowania nie oznacza automatycznie wystąpienia stanu przewlekłości, gdyż dla jego stwierdzenia konieczne jest zbadanie wszystkich okoliczności sprawy. Według zaprezentowanego w tym zakresie stanowiska, przy ustalaniu, czy w konkretnym przypadku mamy do czynienia z przewlekłością postępowania, należy brać pod uwagę kryteria określone w art. 2 tej ustawy, m.in. terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; 28 września 2021 r., I NSP 145/21). Wymóg ten uniemożliwia dokonanie oceny

przewlekłości postępowania w sposób mechaniczny, obligując tym samym do oceny indywidualnej (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Ocena, czy w konkretnej sprawie doszło do przewlekłości postępowania, nie powinna ograniczać się wyłącznie do upływu czasu i subiektywnych odczuć skarżącego, lecz powinna być wypadkową czynników obiektywnych oraz czasu niezbędnego do podejmowania działań zgodnych z obowiązującymi przepisami, przewidującymi zachowanie określonych procedur. Sama długotrwałość postępowania nie oznacza bowiem, że doszło do przewlekłości postępowania. Zachodzi ona, gdy postępowanie prowadzone jest rozwlekłe i trwa ponad konieczność wyjaśnienia okoliczności faktycznych i prawnych niezbędnych do rozstrzygnięcia, będących w związku przyczynowym z działaniem lub bezczynnością sądu. W związku z tym, aby rozstrzygnąć, czy zwłoka w dokonaniu czynności jest nieuzasadniona, należy rozważyć nie tylko okres zaniechania jej dokonania, ale także konkretne realia sprawy i jej kontekst sytuacyjny. Czas trwania postępowania wyznaczany jest nie tylko poprzez czynności sądu, ale także przez aktywność stron (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 18 kwietnia 2023 r., I NSP 23/23; 25 listopada 2020 r., I NSP 163/20; 25 maja 2023 r., I NSP 82/23, 18 lutego 2026 r., I NSP 569/25).

Z analizy akt sprawy wynika, że przedmiotowe postępowanie zostało zainicjowane pozwem Skarżących, który wpłynął do Sądu Rejonowego w Mińsku Mazowieckim 4 lipca 2019 r. Postanowieniem z 26 maja 2021 r. Sąd Rejonowy w Mińsku Mazowieckim stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał sprawę do Sądu Okręgowego w Siedlcach. Sąd I instancji 28 marca 2024 r. wydał wyrok w sprawie. Od powyższego wyroku Skarżący złożyli apelację, która wpłynęła do Sądu Okręgowego w Siedlcach 31 maja 2024 r., a 14 czerwca 2024 r. wpłynęła apelacja pozwanego. Akta sprawy wraz z apelacją powoda i pozwanego zostały przekazane do Sądu Apelacyjnego w Lublinie 2 lipca 2024 r. Zarządzeniem z 3 lipca 2024 r. wpisano sprawę do repertorium ACa, odpis apelacji doręczono pełnomocnikowi pozwanego i wezwano pełnomocnika pozwanego do usunięcia braków formalnych apelacji. Tego samego dnia przeprowadzono losowanie

sędziego referenta. Zarządzeniem z 19 lipca 2024 r. odpis apelacji pozwanego doręczono powodowi, i poinformowano o składzie wyznaczonym do rozpoznania sprawy. 30 lipca 2024 r. wpłynęła odpowiedź pozwanego na apelację powodów, a 13 sierpnia 2024 r. wpłynęła odpowiedź powoda na apelację pozwanego. Zarządzeniem z 14 sierpnia 2024 r. odpis odpowiedzi powoda na apelację pozwanego doręczono pełnomocnikowi pozwanego, a zarządzeniem z 3 października 2024 r. odpis odpowiedzi pozwanego na apelację powodów doręczono powodowi. Po upływie 15 miesięcy, tj. 14 stycznia 2026 r. Sąd Apelacyjny w Lublinie odrzucił apelację powodów w części dotyczącej rozstrzygnięć zawartych w punktach I i II zaskarżonego wyroku. Na powyższe postanowienie powodowie złożyli zażalenie. Zarządzeniem z 3 lutego 2026 r. wezwano powodów do uzupełnienia braków formalnych zażalenia. 20 lutego 2026 r. został wylosowany skład do rozpoznania zażalenia. Sprawa oczekuje na rozpoznanie, zgodnie z kolejnością wpływu. Nie należy do kategorii spraw pilnych. Okres oczekiwania jest standardowy.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności, podniesiony w skardze zarzut przewlekłości postępowania sądowego nie jest na obecnym etapie uzasadniony. Sam upływ czasu pomiędzy poszczególnymi czynnościami procesowymi nie stanowi jeszcze podstawy do stwierdzenia przewlekłości postępowania. Czynności procesowe zostały podjęte przez Sąd po upływie 15 miesięcy, jednakże okres ten nie wykracza poza ramy zwykłego tempa wynikającego z kolejności rozpoznania spraw. Nie sposób również przypisać cech przewlekłości czynnościom podejmowanym przez Sąd po wniesieniu przez powodów zażalenia na postanowienie o odrzuceniu apelacji. Do czasu rozpoznania zażalenia dalsze procedowanie w postępowaniu apelacyjnym jest niemożliwe. Dopiero po rozpoznaniu przedmiotowego zażalenia, Sąd będzie mógł podjąć czynności zmierzające do wyznaczenia rozprawy apelacyjnej.

Podsumowując, na obecnym etapie przebieg postępowania apelacyjnego nie pozwala na przyjęcie, że miała miejsce beczynność Sądu Apelacyjnego naruszająca prawo Skarżących do uzyskania rozstrzygnięcia bez nieuzasadnionej zwłoki.

W związku z tym Sąd Najwyższy, na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość, oddala skargę.

Paweł Księżak Joanna Lemańska Maria Szczepaniec

[APR}

[a.ł]